

Oponentský posudek na diplomovou práci Ivety Kořínkové „Metakognice jako kompetence žáka základní školy“

Autorka si zvolila nelehké téma. Pokouší se vymezit teoretické základy metakognitivní činnosti v kontextu rozvoje učební kompetence žáka základní školy, jak naznačila i v podtitulu své práce.

Ve skutečnosti nezůstává jen u teoretické analýzy, ale jde dále za tyto vymezené cíle, když v empirické části diplomové práce analyzuje míru podpory kognitivního rozvoje žáků ve stávajících učebnicích matematiky a fyziky.

V úvodu předložené práce rozebírá kognitivní cíle ve vzdělávání. Pro obhajobu by bylo zajímavé posoudit specifiku vymezení kognitivních a metakognitivních cílů ve školních vzdělávacích programech tvořených přímo na školách, kde nemusí být vždy přihlíženo k tomuto zřeteli.

Další významná část diplomové práce je věnována metakognici, která je rozebírána z řady hledisek. První z nich je analýza metakognitivní znalosti a zkušenosti. Stranou nezůstaly ani problémy vztahu metakognice a inteligence. Zajímavá je pasáž, kde se autorka zabývá taxonomií výukových cílů. Pro obhajobu by bylo zajímavé vysvětlit, jak došlo k posílení prvků metakognice v revidované Bloomově taxonomii cílů. Hovoří-li autorka o metakognici jako o třetí dimenzi taxonomie cílů, nedomnívá se, že v jejím pojetí a rozšíření, by bylo praktické použití taxonomie učiteli již jen stěží přehledné a uchopitelné? Jak využít autorčina kreativního nápadu a přitom nedělat taxonomii příliš složitou pro praxi ?

Metakognice z hlediska vývojové psychologie je další částí diplomové práce. Autorka vymezuje etapy metakognitivního myšlení a vytváří si tak odrazový můstek pro analýzu metakognitivní strategie na základní škole.

Po objasnění základních problémů metakognice přistupuje autorka k vymezení pojmu kompetence a soustřeďuje pozornost na kompetence klíčové u žáků. Zde přehledně zvládá tuto problematiku. Bylo by zajímavé snad jen zvýraznit (vzhledem k názvu práce), v čem se projevuje metakognice jako základní kompetence? Je to snad jen v adekvátní sebereflexi, jak o tom autorka píše na str.66 ?

Práce je zakončena kvalitním výzkumem učebnic matematiky a fyziky, kde autorka zjišťuje nakolik je v nich uplatněn kognitivní a metakognitivní zřetel.

Výzkumná sonda je dobře ošetřena i statisticky a je příkladnou ukázkou možné analýzy učebnic.

Diplomová práce je dobře zpracována i po formální stránce. Je dobře uspořádána a glosována tabulkami a přehlednou grafikou.

Celkově jde o velmi kvalitní diplomovou práci, obsahující nejen shrnutí a analýzu řady publikací z dané problematiky, jak bývá u některých prací tohoto druhu typické, ale i vlastní invenci a kritické pohledy, svědčící o samostatném přístupu autorky.

Vzhledem k těmto okolnostem doporučuji posuzovanou diplomovou práci jednoznačně k obhajobě a v případě jejího úspěšného průběhu navrhuji její hodnocení jako v ý b o r n é.

V Praze dne 4.5.2006

Doc.PhDr.Jiří Pelikán, CSc

oponent diplomové práce